

لایحه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

مرحله اول

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۲/۲۵

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۳/۸

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:
الف - اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت
نرم‌افزاری ذخیره گردیده یا هر وسیله یا شیء دیگری ضبط شده باشد.

- تصمیم شورا

تذکر: عبارت «و یا هر وسیله یا شیء دیگری» به دلیل عدم ارتباط معنایی با عبارات قبلی
بند(الف)، نیاز به ذکر حرف «به» یا «در» در ابتدای آن دارد تا مفهوم جمله در کنار سایر جملات
این قسمت، روشن شود.

ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد، مگر
آن‌که قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین
و مقررات مربوط خواهد بود.

الف - نظر مخالف

- اطلاق ماده ۲، از لحاظ شرعی ایراد دارد و استثنای ذکر شده در این ماده نیز، برطرف
کننده ایراد نمی‌باشد؛ زیرا عمومی بودن اطلاعات یک دستگاه، به معنای پخش عمومی
اطلاعات آن نیست و قراردادن اطلاعات برخی از دستگاهها، به دلیل خدشه به اسرار
اشخاص و همچنین اسرار نظام، خلاف موازین شرع است؛ مثل اطلاعات موجود در قوه
قضائیه یا سازمان بازرسی کل کشور یا اطلاعاتی که در تحقیق و تفحص مجلس شورای
اسلامی یا بررسی کمیسیون اصل نود از افراد گرفته می‌شود.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ماده ۴- اجبار تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات به افشاء منابع اطلاعات خود ممنوع است مگر به حکم مقام صالح قضائی و البته این امر نافی مسؤلیت تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد.

الف - نظرات مخالف

- با توجه به اینکه در این ماده، هرگونه تحقیق، بازخواست و پرسش از تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات برای کشف منابع اطلاعاتی را ممنوع کرده و تنها مقام قضایی را در این مورد، صالح دانسته، لذا اطلاق ممنوعیت ذکر شده در این ماده، مغایر حق اعمال مدیریت وزرا و رؤسای دستگاهها بر مجموعه تحت مدیریتشان می‌باشد و انضباط و کنترل سیستم اداری را مختل می‌کند. (از سیاق عبارت مشخص است که منظور از «اجبار»، تعزیر و شکنجه و... نیست؛ زیرا استفاده از این موارد حتی برای محاکم قضایی برای تحقیق نیز طبق اصل ۳۸ مجاز نیست. بنابراین، منظور از «اجبار»، پرس و جو از افراد است.)
- محدودیت ذکر شده در این ماده، باعث عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی و در نتیجه حمایت از عوامل در اختیارگذارنده اطلاعات می‌شود.

- با حکم ممنوعیت مندرج در این ماده، چنانچه تهیه‌کننده یا اشاعه‌دهنده یکی از کارمندان دولتی باشد، امکان رسیدگی به تخلف اداری این کارمند در هیئت‌های تخلفات اداری و دیوان عدالت اداری وجود ندارد؛ بر این اساس، این ماده، موجب اخلاف در نظام اداری می‌شود. از سوی دیگر، از آنجا که در این ماده، انتشار اطلاعات به صورت غیرقانونی، جرم‌انگاری نشده است، رسیدگی قضایی نیز برای محاکم در برخی موارد امکان‌پذیر نیست؛ زیرا طبق اصل قانونی بودن جرم و مجازات و اصل ۳۶ قانون اساسی، صرف ممنوع کردن یک عمل در قانون کافی نیست، بلکه می‌بایست ابتدا انتشار غیرقانونی اطلاعات، جرم‌انگاری شود و میزان مجازات آن نیز ذکر شود، تا رسیدگی قضایی مذکور در این ماده، امکان‌پذیر باشد. در نتیجه، از دو جهت امکان برخورد با انتشار غیرقانونی اطلاعات مسدود گردیده است که موجب بروز بی‌نظمی خواهد شد.

ب - نظرات موافق

- این ماده، اساساً ناظر به عدم امکان برخورد با تخلفات اداری کارمندان نهادهای دولتی و نافی اختیارات هیأت‌های بررسی تخلفات اداری نیست و ارتباطی به محدوده اختیارات

آنها ندارد. بنابراین، افشای اسناد محرمانه یک سازمان توسط یکی از کارمندان آن اداره، با قوانین مربوطه و توسط مراجع صالح اداری قابل رسیدگی است. این ماده، در صدد بیان این است که هیچ‌کس جز مقام صالح قضایی، نمی‌تواند تهیه‌کننده یا اشاعه‌دهنده اطلاعات را به افشای منابع اطلاعاتی خود، الزام و اجبار کند که این موضوع نیز امر پذیرفته شده‌ای است.

- با توجه به عبارت ذیل ماده که بیان می‌دارد: «البته این امر، نافی مسئولیت تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد»، مشکلی برای رسیدگی هیأت‌های تخلفات اداری برای رسیدگی به تخلفات کارمندان و همچنین محاکم قضایی برای رسیدگی به اعمال واجد جنبه مجرمانه نیست.

- آنچه در این ماده منع شده، ممنوعیت اجبار تهیه‌کننده یا اشاعه‌دهنده اطلاعات به افشای منابع اطلاعاتی است؛ بنابراین اصل پرسش و تحقیق و بررسی را این ماده نفی نکرده است، ضمن آنکه با توجه به ماده ۲۳ همین لایحه، منعی برای طبقه‌بندی اطلاعات و تعقیب متخلفین وجود ندارد. حتی در قوانین و ضوابط اداری، می‌توان انتشار برخی اطلاعات عادی را هم برای کارمندان ممنوع کرد.

- با توجه به استثنای ذکر شده در این ماده، مشخص می‌شود که مراد از «اجبار»، مفهومی وسیع‌تر از دستگاه قضایی دارد؛ چون استثنای ذکر شده در این ماده، آن اجبار را برای مقام صالح قضایی پذیرفته است و برای دیگران منع کرده است. اجبار ذکر شده در این ماده، به معنای الزام و جبر است؛ یعنی شخص، مطلبی را خارج از اختیارش بیان کند. بنابراین، اگر از کسی سؤال کنند و وی پاسخ گوید، اجبار تحقق نیافته است.

ماده ۵- مؤسسات عمومی مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل

زمان ممکن و بدون تبعیض در دسترس مردم قرار دهند.

تبصره: اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر

موارد قانونی موجود از طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همگانی به

آگاهی مردم برسد.

الف - نظر مخالف

- اطلاق تبصره این ماده و عدم تقیید آن به استثنایی که در ماده ۲ همین لایحه ذکر

شده بود (مگر آنکه قانون منع کرده باشد)، صحیح نیست و لازم است حکم این ماده نیز محدود به مواردی شود که مشکل قانونی نداشته باشد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ماده ۶- مؤسسات خصوصی موظفند با رعایت مقررات این قانون، اطلاعات مورد نیاز افراد را که برای اجراء حقوق یا حمایت از حقوق آنها ضروری است در دسترس آنان قرار دهند.

الف - نظرات مخالف

- الزام مؤسسات خصوصی در این ماده، بلاوجه است؛ زیرا چنانچه مؤسسه عمومی باشد، اختیار آن در دست دولت است و می‌توان آن را تکلیف به موضوعی نمود، ولی هیچ منشأ و جهتی برای الزام مؤسسه خصوصی - که هیچ تعهدی نسبت به اشخاص، برای در دسترس قرار دادن اطلاعاتی که جمع‌آوری کرده، نداده است - وجود ندارد. از این حیث، چنین الزامی خلاف آزادی افراد و خلاف شرع است.

- در این مسئله می‌بایست قائل به تفکیک شد: در برخی موارد - همچون امور قضایی - ارائه اطلاعات، ممکن است واجب^(۱)، جایز یا مستحب باشد و در برخی مواقع نیز اجبار کردن به ارائه اطلاعات، صحیح نیست. بنابراین، اطلاق ذکر شده در این ماده، مبنی بر لزوم ارائه اطلاعات توسط مؤسسات خصوصی در همه موارد، صحیح نیست و با قاعده «تسلیط» (الناس مسلطون علی اموالهم) سازگار نیست و بنابراین، خلاف شرع است.

- مقام قضایی می‌تواند در جهت استیفای حق یا قطع دعوا و از باب مقدمه واجب، کسی را به عنوان مطلع احضار و کسب اطلاع کند. اما این ماده، ناظر به بحث قضا و صلاحیت قضایی نیست، بلکه ناظر بر «در اختیار قرار دادن اطلاعات مؤسسه خصوصی به اشخاص متقاضی» است. لذا اطلاق این ماده، نسبت به مواردی که هیچ رابطه قراردادی یا الزام شرعی و قانونی خاصی وجود نداشته باشد، صحیح به نظر نمی‌رسد.

۱. به عنوان مثال، در جایی که ارائه اطلاعات در دادگاه و برای اقامه شهادت باشد، که در این صورت وفق قاعده «و لا یأبى الشهداء إذا ما دُعوا» (بقره/۲۸۲)، بر دارنده اطلاعات لازم و واجب است که اطلاعات را در دسترس قرار دهد.

ب - نظرات موافق

- با توجه به قاعده «لاضرر»، کسی که احقاق حَقّش متوقف بر در اختیار داشتن اطلاعاتی است که در یک مؤسسه خصوصی است، نباید متضرر شود. بنابراین، نمی‌توان به کلی چنین حَقّی را نفی کرد، بلکه می‌بایست موضوع را در جایی که تزامم بین دو ضرر و دو حق است (حق مؤسسه خصوصی و حق کسی که به اطلاعات مؤسسه خصوصی نیاز دارد)، تعیین تکلیف کرد و مثلاً حق مؤسسه حقوقی را مقدم دانست.

- موضوع بحث در این ماده، مربوط به زمانی است که احقاق حق یک فرد، متوقف بر ارائه یک سری اطلاعاتی است که در اختیار یک مؤسسه حقوقی است؛ به عبارت دیگر، بدون در اختیار داشتن این اطلاعات، فرد نمی‌تواند از حقوق خویش حمایت کند یا آنها را استیفا نماید. در این موارد، ارائه اطلاعات برای دفاع و حمایت از حق یک مظلوم، واجب است و دارنده اطلاعات، نمی‌تواند امتناع کند؛ چون باعث تضییع حق می‌شود. بر این اساس، حکم مندرج در این ماده، کاملاً روشن و موافق شرع است.

- ماده ۶ اساساً اطلاق ندارد؛ زیرا حکم مندرج در این ماده، مقید شده است به عبارت «با رعایت مقررات این قانون». بنابراین، می‌بایست مقررات بعدی این قانون در خصوص حکم مندرج در این ماده، مورد ملاحظه قرار گیرد.

- مواد ۵ و ۶ مربوط به اشخاص حقیقی نیست، بلکه ناظر بر اشخاص حقوقی است؛ لذا هویت افراد حقیقی، مداخلیتی در هویت مؤسسات مذکور ندارد. مؤسسه خصوصی نیز در بند (ه) ماده ۱ همین قانون، تعریف شده است. با این اوصاف، الزام مندرج در ماده ۶، الزام اشخاص حقیقی نیست، بلکه الزام شخص حقوقی است. از سوی دیگر، این الزام، مطلق و همه‌جایی نیست، بلکه در صورت وجود ضرورت (نیاز افراد به آن اطلاعات برای اجرای حقوق یا حمایت از حقوقشان) است.

ج - تصمیم شورا

اطلاق ماده ۶، با ۴ رأی موافق، خلاف موازین شرع شناخته شد.

ماده ۷- درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تنها از اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نماینده قانونی آنها پذیرفته می‌شود.

الف - نظر مخالف

- با توجه به اینکه این ماده، درخواست‌کننده اطلاعات را منحصر به خود شخص یا نماینده قانونی‌اش کرده، صحیح نمی‌باشد و خلاف شرع است؛ زیرا انحصار مندرج در آن، قاضی دادگاه یا شخص مأذون از طرف شخص اصیل را از ارائه درخواست منع می‌کند.

ب - نظرات موافق

- ماده ۷ در صدد بیان اشخاصی است که می‌توانند حق دسترسی به اطلاعات موضوع مواد ۵ و ۶ را داشته باشند، لذا محدودیت ذکر شده در ماده ۷، به جهت ممانعت از سوء استفاده احتمالی دیگر افراد از اطلاعات شخصی افراد است که کاملاً دقیق و منطقی است.

- «نماینده قانونی»، عنوان مصطلح خاصی است که متضمن احکام خاص وکالت است و بنابراین، شامل اشخاص مأذون و... نمی‌شود. علت تضییق مندرج در این ماده - مانند سایر تضییقات مندرج در قوانین - به جهت تنظیم امور و مصلحت مندرج در منظم اداره شدن امور است.

ماده ۸- مؤسسه عمومی نمی‌تواند از متقاضی دسترسی به اطلاعات هیچ گونه دلیل یا توجیهی جهت تقاضایش مطالبه کند.

الف - نظر مخالف

- اطلاق ماده ۸، از آنجا که شامل مواردی هم می‌شود که یک ایرانی، قصد ارائه اطلاعات به یک مؤسسه خارجی را دارد و علم به قصد این چنینی متقاضی هم وجود دارد، صحیح به نظر نمی‌رسد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ماده ۹- مؤسسه عمومی یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریعترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت مدت زمان پاسخ

نمی‌تواند حداکثر بیش از ده روز از زمان دریافت درخواست باشد. ضوابط مربوط به درخواست و مهلت‌های مربوط به ارائه اطلاعات با توجه به خصوصیات آنها تابع آئین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

الف - نظر مخالف

- به کارگیری عبارت «ضوابط» در این ماده به طور مطلق و واگذاری تعیین این ضوابط به هیئت وزیران، چون شامل امور تقنینی نیز می‌گردد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

اطلاق عبارت «ضوابط» در این ماده، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۱۰-۱. پاسخی که توسط مؤسسات خصوصی به درخواستهای دسترسی به اطلاعات داده می‌شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.

الف - نظرات مخالف

- الزام مندرج در این ماده (به صورت کتبی یا الکترونیکی بودن پاسخ)، بدون وجه و خلاف موازین شرع است.

- اطلاق این ماده در لزوم ارائه اطلاعات به صورت‌های ذکر شده در این ماده، که ظهور در مجانی بودن ارائه اطلاعات به متقاضیان دارد، خلاف موازین شرع است. این ماده، از یک سو بیان می‌کند که لازم است این اطلاعات به افراد متقاضی ارائه شود. از سوی دیگر، ممکن است شخص متقاضی بیان کند که حاضر به پرداخت هزینه برای دریافت اطلاعات نیست. بر این اساس، با الزام مندرج در این ماده برای مؤسسات خصوصی، ضرر تحمیل شده به این مؤسسات غیر قابل توجیه است.

ب - نظرات موافق

- در جایی که الزام قانونی نسبت به لزوم ارائه اطلاعات وجود دارد، قانونگذار می‌تواند نحوه ارائه آن را نیز بیان کند.

- کتبی بودن ارائه اطلاعات، منطبق با هدف قانونگذار است؛ زیرا شخصی که نیاز به اطلاعات دارد، می‌خواهد آنها را به عنوان مدرک مستند در جایی ارائه کند. بر این اساس، اصولاً اطلاعات شفاهی، هدف مزبور را تأمین نمی‌کند.

- الزام مندرج در این ماده به ارائه اطلاعات به صورت کتبی یا الکترونیکی، مستلزم عدم امکان دریافت هزینه و لزوم در اختیار قرار دادن اطلاعات به صورت مجانی نیست. به عبارت دیگر، این ماده درصدد بیان مجانی بودن یا نبودن ارائه اطلاعات نیست و منصرف از آن است.

ماده ۱۱- هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست‌کم به طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و بیلان خود از جمله موارد ذیل را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی‌الامکان در یک کتاب راهنما منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خط‌مشی‌ها و ساختار.

ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.

ج - ساز و کارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه.

د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آئین

دسترسی به آنها.

ه - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود.

و - تمام ساز و کارها یا آئین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و

حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌تواند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت

داشته یا به نحو دیگری مؤثر واقع شوند.

الف - نظرات مخالف

- از آنجا که ماده ۱۳^(۱) و بند (ح) ماده ۱۱^(۲) لایحه تهیه شده توسط دولت، ارائه اطلاعات به متقاضی را در مقابل دریافت هزینه پیش‌بینی کرده بود، اما مفاد مواد مزبور در خصوص دریافت هزینه، در مجلس شورای اسلامی دستخوش تغییر و حذف شده، به گونه‌ای که ماده ۱۱ مصوب مجلس، مستلزم تحمیل هزینه‌های اضافی به دولت است که طریق جبران آنها پیش‌بینی نگردیده، لذا ماده مزبور، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی است. همچنین، ماده ۱۱ مصوب مجلس، برخی الزامات جدید؛ همچون انتشار نوبه‌ای و سالانه اطلاعات که مستلزم بار مالی برای دولت است را ایجاد کرده، که در لایحه پیشنهادی دولت وجود نداشت. بنابراین، از آنجا که طریقه تأمین این هزینه‌های جدید نیز در اصلاحات مجلس، مشخص نشده است، مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی، از جنبه دیگری نیز به ماده مزبور وارد است.

- تغییرات صورت گرفته در مصوبه مجلس نسبت به لایحه دولت (= حذف مفاد ناظر بر اخذ هزینه از متقاضیان اطلاعات)، ظهور در مجانی بودن ارائه اطلاعات به متقاضیان دارد که از این لحاظ، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد.

ب - نظرات موافق

- اساساً فلسفه وجودی برخی از سازمانها؛ مانند سازمان آمار، بررسی برخی مسائل اجتماعی، اقتصادی و... و انتشار آمار و ارقام آن مسائل برای بالا بردن سطح اطلاع و آگاهی عمومی افراد جامعه و همچنین برنامه‌ریزی مسئولین و مدیران کشور است. بنابراین، چنین سازمانهایی تکلیف سازمانی نسبت به انتشار چنین اطلاعاتی دارند که هزینه‌های مربوط به آن نیز در بودجه آنها لحاظ می‌شود.

- با توجه به اینکه اولاً این ماده، الزام به انتشار کتبی که مستلزم هزینه اضافی باشد، نکرده است؛ ثانیاً در بسیاری موارد، با توجه به امکانات موجود در سازمانها و ادارات، انتشار اطلاعات در یک سایت و... مستلزم هزینه‌های گزافی نیست؛ ثالثاً متن ماده بیان

۱. ماده ۱۳- دستگاههای دولتی مشمول این قانون می‌توانند برای ارائه اطلاعات درخواستی از اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت این قانون و وظایف ذاتی خود طبق تعرفه‌های عادلانه هزینه دریافت کنند. تعرفه این گونه هزینه‌ها و موارد معافیت از دریافت هزینه بنا به پیشنهاد هر یک از دستگاههای اجرایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۲. ماده ۱۱- ...

ح - هزینه‌هایی که در صورت لزوم متقاضی باید مطابق این قانون در رابطه با یک بخش از درخواست یا تمام آن بپردازد.

داشته که انتشار اطلاعات، «حتی الامکان در کتاب راهنما» باشد که به کاربردن چنین عبارتی، به هیچ وجه مستلزم بار مالی نیست، ضمن آنکه امکان دارا بودن مجوز قانونی برای انتشار این اطلاعات در چارچوب ردیفهای تبلیغات و اعلام بیلان کار و... برای سازمانهای دولتی می باشد، لذا مغایرتی با اصل ۷۵ ندارد.

ج - تصمیم شورا

ماده ۱۱، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۱۲- مصوبه و تصمیمی که موجد حق یا تکلیف عمومی است قابل طبقه بندی به عنوان اسرار دولتی نمی باشد و انتشار آنها الزامی خواهد بود.

الف - نظرات مخالف

- در برخی موارد، ممکن است دولت، بر اساس پیش بینی های صورت گرفته، اقدام به وضع تمهیدات لازم برای مردم نماید که یقیناً ایجاد حق عمومی برای کل کشور یا برخی از مردم می کند. اما انتشار این تمهیدات و تصمیمات، خود موجب بروز استرس، نگرانی و اضطراب عمومی در جامعه شود. بر این اساس، الزام ذکر شده در این ماده مبنی بر انتشار این تصمیمات، مغایر با امنیت عمومی و مصالح کلی جامعه و نظام است.

- حق عمومی یا تکلیف عمومی، لزوماً به معنای شمول حق یا تکلیف بر تمامی مردم و کل کشور نیست، بلکه اگر بخشی از مردم را نیز شامل شود، داخل در عنوان «عمومی» می شود. بر این اساس، چنانچه دغدغه دولت در جهت عدم افشای این تصمیم در نظر گرفته نشود، ممکن است موجب بروز ضرر و خسارت و ایجاد مشکل برای جامعه نماید.

ب - نظرات موافق

- حق عمومی و تکلیف عمومی به حق یا تکلیفی گفته می شود که ناظر بر تمامی مردم است، نه نسبت به یک قشر یا صنف خاص. بنابراین، در چنین مواردی باید این حق و تکلیف عمومی به اطلاع عموم مردم برسد. از طرف دیگر، این حق و تکلیف عمومی نمی تواند جنبه محرمانه و طبقه بندی نیز داشته باشد؛ زیرا متعلق آن حق و تکلیف، کل مردم هستند. این قبیل موارد، همچون مصوبات مجلس است که ایجاد حق یا تکلیف

عمومی می‌کند و لذا می‌بایست به صورت عمومی نیز انتشار یابد.
 - با توجه به اینکه موضوع ماده ۱۲، تصمیم یا مصوبه است، مقام تصویب‌کننده یا تصمیم‌گیرنده در هنگام تصویب یا اتخاذ تصمیم خود، ملاحظات لازم برای جلوگیری از بروز تبعات منفی در جامعه را نیز مد نظر قرار می‌دهد. بنابراین، انتشار آن اشکالی ندارد.

ماده ۱۶- مؤسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثالث باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آنکه:

الف - شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشاء اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.

ب - شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج - متقاضی یکی از مؤسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چهارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک مؤسسه عمومی مرتبط باشد.

الف - نظر مخالف

- با توجه به اینکه استثنای ذکر شده در این ماده، شامل مواردی که موجب هتک عرض و آبروی اشخاص یا مغایر با عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نگردیده، خلاف موازین شرع و همچنین مغایر با بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

ماده ۱۶ به جهت عدم شمول استثنای آن بر موارد مفسده‌انگیز، با ۴ رأی موافق، خلاف موازین شرع و به همین جهت با ۱۰ رأی موافق، خلاف بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۱۷- در صورتی که برای مؤسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند.

الف - نظرات مخالف

- نظر به اینکه اطلاق ماده مزبور، شامل تکلیف مؤسسات مشمول این قانون به در اختیار قرار دادن اطلاعاتی نیز می‌شود که خلاف عفت عمومی است و یا موجبات هتک عرض و حیثیت افراد و یا اشاعه فحشاء را فراهم می‌آورد، خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی می‌باشد.

- اطلاق حکم مندرج در ماده ۱۷، مبنی بر عدم جواز در اختیار قرار دادن اطلاعات در صورتی که موجب ورود خسارت مالی یا جانی یا به مخاطره افتادن سلامت افراد شود، به نظر صحیح نمی‌رسد؛ زیرا ممکن است مصلحت مهمتری در میان باشد. لذا می‌بایست این ماده، نسبت به مواردی که رسیدن به مصلحت و هدف مهمتری مد نظر باشد، تقیید بخورد؛ هر چند که متضمن خسارت مالی باشد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

ماده ۱۷ به جهت عدم استثنای موارد مفسده‌انگیز، با ۴ رأی موافق، خلاف موازین شرع و به همین جهت با ۱۰ رأی موافق، خلاف بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۱۸- مؤسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید از دادن آنها خودداری کنند.
الف - امنیت و آسایش عمومی.

ب - پیشگیری از جرایم یا کشف آنها، بازداشت یا تعقیب مجرمان.

ج - ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.

د - اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور.

تبصره - موضوع مواد (۱۴) الی (۱۸) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات زیست محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.

الف - نظر مخالف

- اطلاق تبصره ماده ۱۸، به جهت شمول بر موارد مفسده‌انگیز (= مواردی که خلاف عفت عمومی است و یا موجب هتک عرض و حیثیت افراد و یا اشاعه فحشاء می‌گردد)، خلاف موازین شرع است.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

اطلاق تبصره ماده ۱۸ به جهت شمول بر موارد مفسده‌انگیز، با رأی موافق، خلاف موازین شرع شناخته شد.

ماده ۱۹- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، سیاست‌گذاری‌های لازم در عرصه اطلاع‌رسانی، نظارت کلی بر حسن اجراء، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگ‌سازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رییس‌جمهور با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیسیون).

ب - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

ج - وزیر اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

د - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی‌ربط.

ه - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون ذی‌ربط.

و - رئیس دیوان عدالت اداری.

ز - رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.

ح - دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

تبصره - دبیرخانه کمیسیون یاد شده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف - نظرات مخالف

- اطلاق واگذاری مسئولیت «سیاستگذاری»، به کمیسیون پیش‌بینی شده در این ماده، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است؛ زیرا سیاستگذاری، واجد ماهیتی تقنینی است که طبق اصل مزبور، منحصرأ در صلاحیت مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

- با توجه به اینکه در اصل ۶۰ قانون اساسی، اعمال قوه مجریه - جز در اموری که مستقیماً در قانون اساسی به عهده رهبری گذاشته شده - تنها از طریق رییس‌جمهور و وزرا پیش‌بینی شده است، واگذاری اختیارات اجرایی به کمیسیون مقرر در این ماده که مشتمل بر افرادی، غیر از افراد قوه مجریه است، این ماده را در مغایرت با اصل مزبور قرار می‌دهد.

- از آنجا که تعیین وظایف دبیرخانه کمیسیون، ماهیتی تقنینی دارد، تبصره ماده ۱۹، که تعیین این وظایف را به عهده هیأت دولت گذارده، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

۱- ماده ۱۹، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲- ماده ۱۹، با ۱۰ رأی موافق، مغایر با اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۲۰- مؤسسات ذی‌ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می‌باشند.

الف - نظر مخالف

- الزام کلیه نهادها و مؤسسات؛ اعم از عمومی و خصوصی، به همکاری با کمیسیون صحیح نیست. به عنوان مثال، قوه مقننه در چارچوب قانون اساسی، وظایفی بر عهده دارد، حال الزام این قوه به همکاری با کمیسیون مزبور در قالب قوانین عادی، که چیزی

علاوه بر وظایف تعریف شده آن است، خلاف اصول مربوط به وظایف قوه مقننه، مندرج در قانون اساسی است. همچنین، مشخص نیست که چگونه می‌توان مؤسسات خصوصی را به همکاری الزام کرد؟!

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده است حق دارد تا اطلاعات مذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسئولیت مدنی جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نماید. تبصره - در صورت انتشار اطلاعات واقعی بر خلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی مسئولیتهای مدنی، جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نمایند.

الف - نظرات مخالف

- با توجه به اینکه اولاً شورای نگهبان در گذشته، تقویم خسارت معنوی به مادی را مغایر با موازین شرع شناخته بوده است، و ثانیاً استناد تبصره این ماده به قواعد عمومی مسئولیتهای مدنی، که در قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹ بیان شده است، مستلزم پذیرش تقویم مادی خسارات معنوی است، تبصره مزبور مغایر با موازین شرع می‌باشد. - تأیید این تبصره از سوی شورای نگهبان زمینه را برای پذیرش تمامی قواعد مسئولیت مدنی - از جمله موارد مغایر با شرع - فراهم خواهد آورد و عملاً موجب دوگانگی و تردید در قابلیت استناد به قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹ خواهد شد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ماده ۲۳- ارتکاب عمدی اعمال زیر جرم می‌باشد و مرتکب به پرداخت جزاء نقدی از سیصد هزار (۳۰۰،۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال با

- توجه به میزان تأثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد.
- الف - ممانعت از دسترسی به اطلاعات بر خلاف مقررات این قانون.
- ب - هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع‌رسانی مؤسسات عمومی بر خلاف مقررات این قانون شود.
- ج - امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.
- د - عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلت‌های مقرر.
- چنانچه هر یک از جرایم یاد شده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد همان مجازات اعمال می‌شود.

الف - نظر مخالف

- بند (ج) ماده فوق، از آنجا که ناظر بر اموال خصوصی اشخاص نیز می‌شود، مغایر موازین شرع است؛ زیرا طبق قاعده فقهی تسلیط^(۱)، هر کس بر اموال خویش سلطه دارد و می‌تواند به اختیار خود در آنها دخل و تصرف داشته باشد.

ب - نظر موافق

- سلطه انسان بر اموال خویش، مطلق و همه‌جایی نیست، بلکه در مواردی، سلطه اشخاص بر اموال به جهت برخی ملاحظات و اعتبارات، جنبه عمومی نیز دارد. به عنوان مثال، اسناد خطی و یا املاک باستانی، هر چند ممکن است، مالکیت شخصی داشته باشد، اما به جهت اهمیت و اعتبار عمومی، قابل تخریب یا دخل و تصرف به هر شکلی که مالک اراده کند، نیست.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان^(۲)

اطلاق ماده (۶) در مواردی که مؤسسات مذکور تعهدی نسبت به متقاضیان در خصوص در اختیار قرار دادن اطلاعات نداشته باشند، خلاف موازین شرع شناخته شد.

اطلاق ضوابط مندرج در ماده (۹) چون شامل امور تقنینی نیز می‌گردد، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱. «الناس مسلطون علی أموالهم».

۲. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۲۷۲۴۲ مورخ ۸۷/۳/۱۳ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

نظر به اینکه ماده (۱۱) شامل مواردی است که به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و علاوه بر این، در لایحه دولت در مواردی انجام خدمات مذکور در قبال دریافت هزینه پیش‌بینی گردیده که مجلس محترم آن را حذف نموده است و این امر، ظهور در ارائه اینگونه خدمات به صورت مجانی دارد، لذا مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

نظر به اینکه مستثنیات مذکور در ماده (۱۶) شامل مواردی که موجب هتک عرض و آبروی اشخاص یا مغایر با عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نگردیده، خلاف موازین شرع شناخته شد. همچنین مغایر بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی است.

نظر به اینکه اطلاق ماده (۱۷) شامل تکلیف در اختیار قرار دادن اطلاعات در مواردی که این اعمال موجب هتک عرض و حیثیت افراد و یا خلاف عفت عمومی و یا موجب اشاعه فحشاء می‌شود نیز می‌گردد، خلاف موازین شرع و مغایر بند ۱ اصل ۳ قانون اساسی شناخته شد.

در ماده (۱۹) اطلاق سیاست‌گذاری مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد، علاوه بر این اختیارات محوله در این ماده به شورای مذکور، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.

تذکر: بند (الف) ماده (۱)، عبارت «یا هر وسیله یا شیء دیگری»، لازم است اصلاح شود.

مرحله دوم

مصوبه اصلاحی مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۹/۱۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۱۰/۴

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:
الف - اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم‌افزاری ذخیره گردیده یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.

ماده ۶- مؤسسات خصوصی موظفند با رعایت مقررات این قانون، اطلاعات مورد نیاز افراد را که برای اجراء حقوق یا حمایت از حقوق آن افراد ضروری است، در دسترس آنان قرار دهند.

- تصمیم شورا

اشکال شرعی وارد شده در نظریه شورا بر این ماده، به لحاظ عدم اصلاح مجلس و اصرار بر مصوبه قبلی، کماکان باقی است.

ماده ۹- مؤسسه عمومی یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریعترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت، مدت زمان پاسخ نمی‌تواند حداکثر بیش از ده روز از زمان دریافت درخواست باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده، ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

- تصمیم شورا

با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد شورا برطرف شده است.

ماده ۱۱- هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی، دست‌کم به طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و بیلان خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی‌الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد، منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خط‌مشی‌ها و ساختار

ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.

ج - ساز و کارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه

د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آیین

دسترسی به آنها

ه - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود

و - تمام ساز و کارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و

حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌تواند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت

داشته یا به نحو دیگری مؤثر واقع شوند.

الف - نظرات مخالف

- با توجه به اینکه در این ماده، به طور مطلق، کلیه مؤسسات عمومی را مکلف به انتشار اطلاعات خود نموده است و بر این اساس، این اطلاق شامل مؤسسات زیر نظر مقام معظم رهبری؛ از جمله شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، دفتر بازرسی ویژه رهبری و... و نیز مجلس خبرگان می‌شود، خلاف موازین شرع می‌باشد؛ زیرا این

الزام، محدود کننده یا سلب کننده اختیارات رهبری و مجلس خبرگان می‌باشد.
 - طبق تعریف مندرج در بند(د) ماده(۱) همین قانون، نهادهای زیر نظر مقام رهبری نیز جزء مؤسسات عمومی مشمول این قانون هستند که طبق ماده ۱۱، ملزم به انتشار اطلاعات خود هستند. بر این اساس، این ماده، محدود کننده اختیارات ولی فقیه و خلاف شرع است.

ب - نظرات موافق

- با توجه به قیود مندرج در ماده که انتشار اطلاعاتی را الزام کرده که نفع عمومی را در بردارد و جنبه طبقه‌بندی نیز ندارد، منافاتی با اختیارات ولی فقیه ندارد؛ خصوصاً آنکه تشخیص موارد و قیود فوق نیز، طبق قانون با مؤسسات مزبور است.
 - با توجه به حق و اختیار مجلس نسبت به قانونگذاری در کلیه امور کشور و قیود مندرج در ماده، مجلس حق قانونگذاری و الزام کلیه مؤسسات عمومی؛ از جمله مؤسسات و دستگاههای زیر نظر مقام رهبری را با کسب اجازه از ایشان دارد. ضمن آنکه، مقام معظم رهبری نیز در بسیاری موارد، صریحاً به بی‌اشکال بودن بازرسی از دستگاههای زیر نظر خود و یا قانونگذاری مجلس نسبت به آنها (از جمله صدا و سیما) نظر داده‌اند.
 - از آنجا که مؤسسات عمومی در قانون احصاء شده‌اند و نهادهایی همچون شورای نگهبان، جزء مؤسسات عمومی نیستند، بلکه جزء نهادهای انقلابی طبقه‌بندی می‌شوند، لذا چنین دستگاههایی از شمول ماده ۱۱ این قانون خارج هستند.

ج - تصمیم شورا

با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد شورا برطرف شده است، لیکن اطلاق این ماده، از جهت تسری نسبت به دستگاههای زیر نظر مقام معظم رهبری، با رأی موافق، مغایر شرع تشخیص داده شد.

ماده ۱۶- مؤسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثالث باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آنکه:
 الف - شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشای اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.

ب - شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج - متقاضی یکی از مؤسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چهارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک مؤسسه عمومی مرتبط باشد. ماده ۱۷- در صورتی که برای مؤسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند. ماده ۱۸- مؤسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید، از دادن آنها خودداری کنند.

الف - امنیت و آسایش عمومی

ب - پیشگیری از جرایم یا کشف آنها، بازداشت یا تعقیب مجرمان

ج - ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها

د - اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور

تبصره ۱- موضوع مواد (۱۴) الی (۱۸) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات زیست‌محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.

تبصره ۲- موضوع مواد (۱۶) و (۱۷) شامل اطلاعاتی که موجب هتک عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

- تصمیم شورا

با توجه به اصلاح صورت گرفته (الحاق تبصره ۲ به ماده ۱۸)، ایرادات قبلی شورا به مواد (۱۶) و (۱۷) برطرف شده است.

ماده ۱۹- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، تدوین برنامه‌های اجرایی لازم در عرصه اطلاع‌رسانی، نظارت کلی بر حسن اجراء، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رییس‌جمهور با

ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیسیون)
  - ب - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی‌ربط
  - ج - وزیر اطلاعات یا معاون ذی‌ربط
  - د - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی‌ربط
  - ه - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون ذی‌ربط
  - و - رئیس دیوان عدالت اداری
  - ز - رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
  - ح - دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور
- تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون یاد شده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- تبصره ۲- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تأیید رییس‌جمهور لازم‌الاجراء خواهد بود.

- تصمیم شورا

با توجه به اصلاح انجام گرفته در صدر ماده و الحاق تبصره (۲) به این ماده، ایرادات قبلی شورا برطرف شده است.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان^(۱)

ایراد ماده (۶) با توجه به اصرار مجلس محترم، رفع نگردیده و کماکان به قوت خود باقی است. اطلاق ماده (۱۱) در مواردی که شامل دستگاههایی می‌شود که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری می‌باشند، خلاف موازین شرع شناخته شد.

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبه خویش در جلسه ۱۳۸۷/۱۱/۶ نسبت به ۲ ماده فوق، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به

۱. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۲۹۷۳۶ مورخ ۸۷/۱۰/۷ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد.^(۱)

۱. این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و به شرح زیر مورد اصلاح و تصویب قرار گرفت:

الف - در خصوص ماده ۶، نظر شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفت و ماده مذکور حذف شد.

ب - ماده ۱۱، با الحاق یک تبصره به شرح ذیل به تصویب رسید:

«هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی، دست کم به طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد، منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خط‌مشی‌ها و ساختار

ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.

ج - ساز و کارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه

د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آیین دسترسی به آنها

ه - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود

و - تمام ساز و کارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌توانند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت داشته یا به نحو دیگری مؤثر واقع شوند.

تبصره - حکم ماده (۱۱) در مورد دستگاههایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، مشروط به عدم مخالفت معظم‌له می‌باشد.